Krimināllietas Nr. 11210029615
Lietvedības Nr. K16-0035-17/01

**S P R I E D U M S**
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2017.gada 24.janvārī

Jēkabpils rajona tiesa,
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis R.Grandāns
piedaloties prokuroram J.Butleram,
aizstāvei A.Norei,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā

**/pers. A/**, personas kods /personas kods/,

apsūdzēts noziedzīgajā nodarījumā, kas paredzēts Krimināllikuma 221.[2] panta pirmajā daļā.
Pārbaudot pierādījumus krimināllietā, tiesa

**k o n s t a t ē j a**

/pers. A/ 2015.gada 2.aprīlī ap plkst. 19.00 Jēkabpilī, no mājas /adrese/ uz māju /adrese/ pārvietoja un pie sevis uzglabāja trīs 5 litru tilpuma polimērmateriāla pudeles ar nelikumīgu alkoholisko dzērienu – 14,48 litrus bezkrāsas caurspīdīgu šķidrumu ar specifisku smaržu un stiprumu, ar etilspirta saturu 96,2 % (pēc tilpuma; 20 °C temperatūrā), kas ir etilspirts (alkohols ar etilspirta saturu virs 80% pēc tilpuma.

Absolūtā spirta kopējais daudzums izņemtajā šķidrumā ir 13,93 litri. Saskaņā ar likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.[1] pantu /pers. A/ izdarītās nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanas, pārvietošanas rezultātā tika radīts būtisks kaitējums, jo viņa glabāto un pārvietoto nelikumīgo alkoholisko dzērienu kopējais daudzums pārsniedza 10 litrus absolūtā spirta.

Šādā veidā /pers. A/, pārkāpjot „Alkoholisko dzērienu aprites likuma" 9.panta prasības, kas nosaka „alkoholisko dzērienu ražošana mājas apstākļos, izejvielu sagatavošana, iegāde vai uzglabāšana alkoholisko dzērienu izgatavošanai mājas apstākļos, kā arī to ražošanai paredzētu aparātu, ierīču iepakojumu, etiķešu, korķīšu un vāciņu izgatavošana vai uzglabāšana ir aizliegta", neņemot vērā šā likuma 12.panta ceturtās daļas nosacījumus, kas nosaka, ka „alkoholiskie dzērieni, kuri neatbilst obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām vai arī nelegāli ražoti vai nelegāli ievesti, uzskatāmi par cilvēka veselībai un dzīvībai bīstamiem", pārkāpjot likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta trešās daļas nosacījumus, kas nosaka, ka „Latvijas Republikā aizliegts uzglabāt alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, kuri nav marķēti ar akcīzes nodokļa markām" glabāja iepriekš minētos nelikumīgus alkoholiskos dzērienus.

Ar šādām savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta krimināatbildība Krimināllikuma 221.[2] panta pirmajā daļā.

Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 464.pants noteic, ka krimināllietu par krimināpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu tiesa var iztiesāt bez apsūdzētā piedalīšanās, ja apsūdzētais atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi vai ir iesniedzis tiesai lūgumu par krimināllietas iztiesāšanu bez viņa piedalīšanās. Krimināllietu tiesa var iztiesāt, ja tiesas sēdē piedalās aizstāvis.

Ņemot vērā, ka apsūdzētais /pers. A/ atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neieradās uz tiesas sēdi, arī lēmumu par viņa piespiedu atvešanu uz tiesu nevarēja izpildīt, jo policijai viņa atrašānās vieta nav zināma, tiesa nolēma krimināllietu iztiesāt bez apsūdzētā piedalīšanās.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pilnīgi pierādīta ar krimināllietā iegūtajiem pierādījumiem, tostarp ar liecinieka /pers. B/, apsūdzētā /pers. A/ liecībām, apskates protokolu, izņemšanas protokolu, eksperta atzinumu.

Ar liecinieka /pers. B/ liecībā paustajā ziņām pierādīts, ka 2015.gada 2.aprīlī ap pulksten 19.00 devies uz /adrese/, lai veiktu /pers. A/ pārbaudi. Piebraucot pie /pers. A/ mājas /adrese/ ieraudzījis, ka /pers. A/ iet savas mājas virzienā. Pieejot klāt, stādījies priekšā, kā policijas darbinieks un jautājis – vai pie viņa atrodas nelikumīgs alkohs. /pers. A/ atbildējis, ka viņam ir alkohols (nelikumīgs). /pers. A/ nelikumīgo alkoholu labprātīgi izsniedza. Pēc tam /pers. A/ tika nogādās uz policijas iecirkni liecības došanai.

Ar apsūdzētā /pers. A/ pirmstiesas kriminālprocesa liecībā paustajām ziņām pierādīts, ka viņš 2015.gada 2.aprīlī ap pulksten 19.00 no paziņas

iegādājies 15 litrus tīrā spirta (trīs piecu litru plastmasas kannas). Pēc tam ar velosipēdu devies uz savu dzīves vietu. Ieejot kapņu telpā, viņu aizturēja policijas darbinieki. Spirtu iegādājies realizācijas nolūkā, lai no iegūtiem līdzekļiem varētu pabarot ģimeni. Savu vainu atzina pilnībā (*lietas 26.,30., 45.lapa*).

Ar 2015.gada 2.aprīļa apskates protokolu apstiprinās, ka melnā drēbju somā atradās divas piecu litru tilpuma kannas, kuras pildītas ar caurspīdīgu bezkrāsainu šķidrumu, kurās ir specifiska alkohola smaka. Gaišas krāsas mugursomā atradās viena piecu litru plastmasas kanna, kura pildīta ar caurspīdīgu bezkrāsainu šķidrumu, kurā ir specifiska alkohola smaka. Pēc /pers. A/ vārdiem kannās atradās spirts (*lietas 5.lapa*).

Ar 2015.gada 7.aprīļa lēmumu par alkoholisko dzērienu ekspertīzes noteikšanu un 2015.gada 15.aprīļa eksperta komisijas atzinumu par spirta un alkohola ekspertīzes veikšanu Nr. T-333 pierādīts, ka izpētei iesniegtajās pudelēs kopā esošie 14 480 mL bezkrāsas, caurspīdīga šķidruma ir etilspirts (alkohols ar etilspirta satur virs 80,0% pēc tilpuma) ar specifisku alkohola smaržu un stiprumu (spirta saturu) atteicīgi katrā izpētes objektā 96,2%. Absolūtais spirta daudzums ekspertīzei iesniegtajos šķidrumos kopā ir 13 930 mL *(lietas 6.-8.lapa)*.

Novērtējot visus lietā iegūtos pierādījumus to kopumā un savstarpējā saistībā, tiesa atzīst par pierādītu, ka /pers. A/ izdarīja nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu un pārvietošanu, radot būtisku kaitējumu, proti, izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma $221.^2$ panta pirmajā daļā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētā personību.

/pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu klasificējams kā mazāk smags noziegums. Krimināllikuma $221.^2$ panta pirmās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Pārbaudot apsūdzētā **/pers. A/** personību, tiesa konstatē, ka agrāk sodīts 4 reizes, pēdējo reizi: 2003.gada 28.aprīlī Jēkabpils rajona tiesā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 8 gadiem. 2008.gada 18.septembrī nosacīti pirmstermiņa atbrīvots no brīvības atņemšanas (*lietas 32.-37.lapa*). Sodāmība nav dzēsta. Ziņas par nodarbinātību, veselības stāvokli un ģimenes stāvokli nav iesniegtas.

Tiesa piekrīt prokurora viedoklim, ka konkrētajā gadījumā soda mērķis ir sasniedzams bez brīvības atņemšanas. Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nebūtu samērīgi un taisnīgi piemērot naudas sodu, jo minimālais naudas sods ir piecas Latvijas Republikā noteiktās minimālās mēnešalgas, kas uz sprieduma taisīšanas brīdi sastāda 1850 *euro*. Lietā netika iegūti pierādījumi tam, ka apsūdzētais noteiktā laikā varētu samaksāt naudas sodu. Līdz ar to, piemērojot naudas sodu, tiktu pasliktināta viņa dzīves kvalitāte. Ņemot vērā, ka (1) apsūdzētais ir darba spējīgā vecumā, (2) lietā nav ziņu par to, ka viņa veselības stāvoklis ir tāds, kas neļauj viņam strādāt, tiesa uzskata, ka soda mērķis ir sasniedzams ar sodu piespiedu darbu veidā. Nosakot sodu piespiedu darba veidā, apsūdzētais tiks iesaistīts sabiedrībai nepieciešamos sabiedriskos darbos bez atlīdzības, soda izciešanas rezultātā apsūdzētais tiks motivēts laboties. Tādējādi ar šādu sodu būs ievērotas sabiedriskās drošības intereses un tas būs audzinošāks par citiem panta sankcijā paredzētajiem sodiem – brīvības atņemšanu vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai naudas sodu. Šāds sods atbilst arī Krimināllikuma 46.panta ceturtās daļas noteikumiem.

Nosakot soda mēru, saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu atbildību mīkstinošo apstākļu /pers. A/ tiesa nekonstatē.

Atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktam kā atbildību pastiprinošs apstāklis atzīstams tas, ka noziedzīgs nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Ņemot vērā, ka lietā nav konstatēti atbildību mīkstinošie apstākļi, bet konstatēts viens atbildību pastiprinošais apstāklis, tiesa atzīst, ka soda mēram jābūt lielākām par vidējo apmēru.

Saskaņā ar KPL 249.panta pirmo daļu /pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atceļams pēc sprieduma stāšanās spēkā.

KPL 351.pants paredz, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai.

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) lietā iesniedzis kaitējuma kompensācijas pieteikumu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītiem motīviem.

Saskaņā ar 2015.gada 15.aprīļa eksperta atzinumu Nr.1505316 iesniegtie 14480 mL bezkrāsas, caurspīdīga šķidruma ir etilspirts. Absolūtā spirta daudzums iesniegtajā šķidrumā kopā ir 13 930 mL (13,9 litri).

Alkoholiskie dzērieni likuma „Par akcīzes nodokli" izpratnē ir akcīzes preces un, atbilstoši minētā likuma 3.pantam ir apliekami ar nodokli. Saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli" visas darbības (glabāšana, pārvietošana, realizācija, ražošana u.t.t.) ar akcīzes precēm, par kurām nav samaksāts akcīzes nodoklis, ir aizliegtas. Tādējādi par akcīzes preču aprites kārtības noteikumu pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, jo ar akcīzes nodokli ir apliktas tādas patēriņa preces, kas ir kaitīgas cilvēkiem un videi. Neievērojot likumā „Par akcīzes nodokli" un citu normatīvo aktu, kas nosaka akcīzes preču aprites kārtību, prasības, notiek tirgus kropļošana un tiek veicināta akcizēto preču nelegāla aprite.

Valsts aizsargā tirgus dalībniekus, kuri likumā noteiktā kārtībā rīkojas ar akcīzes precēm, bet, pārkāpjot normatīvo aktu prasības, minētie tirgus dalībnieki tiek nostādīti nevienlīdzīgā situācijā. Līdz ar to, nelikumīgi rīkojoties ar alkoholiskajiem dzērieniem, tiek būtiski pārkāptas un aizskartas ar likumu aizsargātas valsts un sabiedrības intereses, kā arī tirgotāju intereses, īstenojot godīgu konkurenci ar legālu produkciju.

Saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta piekto daļu akcīzes preču konfiskācija par šā likuma vai citu normatīvo aktu pārkāpumiem vai citu normatīvo aktu piemērošana attiecībā uz pārkāpumiem akcīzes preču apritē neatbrīvo konkrēto personu no saistībām samaksāt nodokli saskaņā ar šo likumu un soda naudu saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām".

Tādējādi par izņemtajiem alkoholiskajiem dzērieniem valsts budžetā ir jānomaksā akcīzes nodoklis.

Saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta devīto daļu šā panta septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos akcīzes nodokli aprēķina pēc likmēm, kas bija spēkā dienā, kad minētās darbības veiktas. Ja to nevar noteikt, nodokli aprēķina pēc likmēm, kas ir spēkā dienā, kad minētās darbības konstatētas – 2015.gada 2.aprīlī.

Saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 3.panta sestās daļas 1.punktu 2015.gada 15.aprīļa eksperta atzinumā Nr. 1505316 minētais alkoholiskais dzēriens – etilspirts – ietilpst akcīzes preču grupā – pārējie alkoholiskie dzērieni. Savukārt minētā likuma 12.panta pirmās daļas 5.punkts (bija spēkā līdz 2015.gada 31.jūlijam) noteic, ka akcīzes nodokļa likme pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem (par 100 litriem absolūtā spirta) ir 1337,50 *euro*.

Ņemot vērā minēto, aprēķinātā akcīzes nodokļa summa par 13,9 litriem absolūtā spirta, kas tika izņemts kriminālprocesa ietvaros, ir 185,91 *euro* apmērā, kas arī ir radītais mantiskais kaitējums valstij (*lietas 14.-15.lapa*).

Tiesas sēdē VID pārstāvis /pers. C/ kaitējuma kompensāciju uzturēja spēkā, uz tajā minētajiem argumentiem.

Tiesa atzīst, ka /pers. A/ darbības ar nelikumīgu alkoholisko dzērienu ir prettiesiskas, kuru rezultātā valstij nodarīts mantiskais zaudējums nenomaksāto akcīzes nodokļu veidā 185,91 *euro* apmērā.

Saskaņā ar KPL 240.panta pirmās daļas 1., 4.punktu ar lietā esošajiem lietiskajiem pierādījumiem jārīkojas šādi: trīs 5 litru tilpuma plastmasas pudeles ar etiplspirta šķidrumu (14480 mL), kas nodots glabāšanā Nodrošinājuma valsts aģentūrai (*lietas 10.-12.lapa*) – jāiznīcina.

Tiesas sēdē pēc tiesas norīkojuma apsūdzētā aizstāvību realizēja zvērināta advokāte A.Nore, kurai saskaņā ar KPL 84., 85. un 367.pantu un „Paziņojumā par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā" esošajām ziņām par darbu juridiskās palīdzības nodrošināšanā izmaksājami – 80 *euro* apmērā, kas savukārt saskaņā ar KPL 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.panta pirmo daļu piedzenami no apsūdzētā valsts ienākumos.

Tiesa, saskaņā ar KPL 530.panta trešo daļu, objektīvu iemeslu dēļ pārcēla pilna nolēmuma pieejamības datumu no 2017.gada 7.februāra uz 17.februāri.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512.pantu tiesa

**nosprieda**

atzīt **/pers. A/** par vainīgu noziedzīgajā nodarījumā, kas paredzēts Krimināllikuma 221.$^{2}$ panta pirmajā daļā, un sodīt ar piespiedu darbu uz 170 (viens simts septiņdesmit) stundām.

/pers. A/ drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā – saglabāt līdz brīdim, kad spriedums stāsies spēkā.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij 185,91 *euro* (viens simts astoņdesmit piecus *euro,* 91 centu).

Lietiskos pierādījumus: trīs 5 litru tilpuma plastmasas pudeles ar etiplspirta šķidrumu (14480 mL), kas nodots glabāšanā Nodrošinājuma valsts aģentūrai – iznīcināt.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij procesuālos izdevumus par aizstāvja piedalīšanos tiesā 80 *euro* (astoņdesmit *euro*). Daļā par procesuālo izdevumu piedziņu noteikt /pers. A/ nolēmuma labprātīgas izpildes termiņu – 30 (trīsdesmit) dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 10 dienu laikā pēc pilna nolēmuma pieejamības dienas Zemgales apgabaltiesā, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Jēkabpils rajona tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības datums – 2017.gada 17.februāris.

Tiesnesis R.Grandāns